

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35292
Nom	Intervenció logopèdica en atenció primerenca
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1203 - Grau de Logopèdia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	3	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1203 - Grau de Logopèdia	19 - Intervenció logopèdica en atenció temprana	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
ALCANTUD MARIN, FRANCISCO	305 - Psicologia Evolutiva i de l'Educació

RESUM

Fa uns 30 anys comencen a Espanya les primeres experiències d'Atenció Primerenca. Des de llavors el concepte d'Atenció Primerenca ha anat evolucionant al llarg dels anys des d'un model clàssic basat només en el tractament de la discapacitat des dels Serveis Socials, fins arribar al model actual en què es considera l'Atenció Primerenca com un mitjà de prevenció de la discapacitat i es centra en el xiquet i el seu entorn.

Des d'aquesta concepció, es considera la globalitat del xiquet tenint en compte els aspectes intrapersonals, biològics, psicosocials i educatius, propis de cada individu i els interpersonals relacionats amb el seu propi entorn: família, escola, cultura i context social (Llibre blanc de l'Atenció Primerenca). En el nostre cas, entendrem per Atenció Primerenca el conjunt d'actuacions planificades (1) de caràcter global (2) i interdisciplinari (3) dirigides a la població infantil de 0-6 anys (4), a la família i a l'entorn, que tenen per objectiu donar resposta al més prompte possible a les necessitats transitòries o permanents (5) que presenten els xiquets amb trastorns en el seu desenvolupament o que tenen risc de patir-los.

El principal objectiu de l'Atenció Primerenca és que els xiquets que presenten trastorns en el seu desenvolupament o tenen risc de patir-los, reben, seguint un model que considere els aspectes bio-psico-socials, tot allò que des del vessant preventiu i assistencial pugua potenciar la seua capacitat de desenvolupament i benestar, possibilitant de la forma més completa la seua integració en el mitjà familiar, escolar i social, així com la seua autonomia personal.

L'evolució dels xiquets amb alteracions en el seu desenvolupament dependrà en gran mesura de la data de detecció i del moment d'inici de l'Atenció Primerenca. El terme "primerenca" significa començar prompte, és a dir en el mateix moment del naixement o en els primers mesos.

[1] Actuacions planificades: són aquelles que reuneixen i estructuren els diferents elements mitjançant una adequada definició d'objectius i metes, i una sistematització de les actuacions proposades, i que fan ús i disposen dels recursos necessaris per a tals finalitats.

[2] Amb caràcter global, és a dir, que preveu tots els aspectes del propi xiquet, així com els del seu entorn, (familiar, de salut, educatiu, social, etc.).

[3] Interdisciplinari és la implicació coordinada entre els professionals de les àrees de Salut, Educativa i Serveis Socials.

[4] La llei estableix el dret a rebre atenció de 0 a 6 anys encara que estem a l'espera del desenvolupament legislatiu corresponent a la Comunitat Valenciana.

[5] Transitòries: són aquelles necessitats que tenen una durada determinada en la vida del xiquet, amb una incidència funcional variable, segons la seua evolució.

[6] Permanents: són aquelles necessitats presents durant tota la vida de la persona, encara que amb una incidència funcional variable, segons la seua evolució.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

1203 - Grau de Logopèdia :

R4-OBLIGACIÓ D'Haver superat prèviament l'assignatura

35276 - Processos psicològics bàsics i psicologia del llenguatge

35278 - Psicologia del desenvolupament i adquisició del llenguatge

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1203 - Grau de Logopèdia

- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloquen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Dissenyar, implantar i avaluar accions de prevenció dels trastorns de la comunicació i el llenguatge.
- Dissenyar i dur a terme els tractaments logopèdics, tant individuals com col·lectius, i establir objectius i etapes, amb els mètodes, tècniques i recursos més eficaços i adequats, i atenent les diferents etapes evolutives de l'ésser humà, incloent-hi la perspectiva de gènere.
- Seleccionar, implementar i facilitar l'aprenentatge de sistemes de comunicació augmentatius així com el disseny i l'ús de pròtesis i ajudes tècniques necessàries adaptats a les condicions físiques, psicològiques i socials dels seus pacients.
- Assessorar les famílies i l'entorn social dels usuaris, afavorint la seua participació i col·laboració en el tractament logopèdic, atenent les peculiaritats de cada cas i incloent-hi la perspectiva de gènere.
- Conèixer els límits de les seues competències i saber identificar si és necessari un tractament interdisciplinari.
- Explicar i argumentar el tractament seleccionat.
- Conèixer i valorar de forma crítica les tècniques i els instruments d'avaluació i diagnòstic en logopèdia, així com els procediments de la intervenció logopèdica.
- Comunicar de manera oral i escrita les seues observacions i conclusions al pacient, als seus familiars i a la resta de professionals que intervenen en la seua atenció adaptant-se a les característiques sociolingüístiques de l'entorn.
- Elaborar i redactar informes d'exploració i diagnòstic, seguiment, finalització i derivació.
- Presentar una adequada producció de la parla, estructuració del llenguatge i qualitat de la veu.
- Avaluar la pròpia intervenció professional per optimitzar-la.
- Aplicar els tractaments logopèdics amb els mètodes, tècniques i recursos més eficaços i adequats en la intervenció primerenca.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Poder detectar i identificar precoçment casos amb necessitats d'intervenció primerenca.

Aplicar tècniques i programes en la intervenció de casos d'intervenció primerenca en les diferents àrees del desenvolupament: intervenció prenatal, intervenció cognitiva, intervenció sensorial, intervenció emocional i en competència social.

Aplicar les tècniques d'estimulació primerenca en les àrees visual-auditiva, perceptiu-manipulativa i motora. Precursors de la teoria de la ment.

Aplicar les tècniques de estimulació primerenca en la prevenció de trastorns, detecció de dificultats lingüístiques, estimulació de la comprensió i producció.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Marc General de l'Atenció Primerenca

Definició i antecedents.

Nivells, detecció primerenca i models d'intervenció.

Àmbits d'actuació en atenció primerenca.

Bases científiques-teòriques en atenció primerenca.

Els Centres de Desenvolupament Infantil i Atenció Primerenca (CDIAT).

Marc normatiu.

2. Detecció precoç

Indicadors de risc.

Risc biològic.

Risc social.

Xiquets prematurs i de baix pes.

Malalties cròniques.

Deficiències.

3. Intervenció primerenca en les diferents àrees del desenvolupament.

Intervenció prenatal.

Intervenció cognitiva.

Intervenció sensorial.

Intervenció emocional.

Intervenció en l'àrea social.

4. Intervenció primerenca en el desenvolupament lingüístic

Prevenió.
Detecció.
Estimulació.

5. Estimulació lingüística primerenca.

Requisits per l'elaboració de programes d'estimulació lingüística.
Principals programes d'intervenció en el desenvolupament psicolingüístic i tècniques que utilitzen.

6. Família i atenció primerenca

La família com a context de desenvolupament.
Intervenció en el context familiar.
El paper central de la família en l'atenció primerenca.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Pràctiques en laboratori	15,00	100
Estudi i treball autònom	67,50	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Es combinaran diversos mètodes actius. Els conceptes de cada bloc s'introdueixen durant les classes presencials de forma participativa, combinant l'exposició d'exemples i casos pràctics.

La participació de l'estudiantat es considera indispensable quant a allò que el professorat proposa amb antelació.

Les activitats pràctiques seran individuals o en grup per a poder complir amb les competències específiques.

Donades les característiques del curs i el grau, és indispensable atendre a capacitats com les habilitats expositives, creatives i interpretatives, el treball cooperatiu, i les actituds i valors implícits en el desenvolupament de les activitats pràctiques.

Es farà ús de la plataforma d'e-learning Aula Virtual posada al nostre abast per la Universitat de València de forma complementària a les classes presencials.

S'utilitzarà la tutoria i s'intentarà donar retroalimentació puntual a tots els treballs presentats per l'alumnat.

AVALUACIÓ

- Presentació oral o escrita d'informes, treballs individuals o en grup (40%). Per aprovar l'assignatura caldrà assistir com a mínim a un 80% de les classes pràctiques i, en cas que es produïssin absències en un màxim del 20% de sessions, aquestes s'han de deure a raons de força major ben documentades. Els continguts i activitats realitzats a les classes presencials de caràcter pràctic són recuperables mitjançant prova escrita que es realitzarà en acabar la prova final oficial.
- Examen adreçat a valorar els coneixements teòrics i/o aplicats (60%). Recuperable a segona convocatòria.
- A la segona convocatòria es mantindran les notes de les activitats pràctiques. Per a les persones que no tinguen aquesta part superada serà recuperable en segona convocatòria mitjançant examen.
- L'obtenció de matrícula d'honor es determinarà per la nota total obtinguda. En cas d'empat en la puntuació total, serà la millor nota d'examen i si segueix l'empat, es determinarà pel millor treball pràctic.

L'avaluació de l'assignatura i la impugnació de la qualificació obtinguda estan sotmeses a allò que disposa el Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a títols de Grau i Màster (ACGUV 108/2017 de 30 de maig de 2017).

http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_reglament_avaluacio_qualificacio.pdf

Davant pràctiques fraudulentas es procedirà segons allò establert pel Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentas a la Universitat de València (ACGUV 123/2020):

<https://www.uv.es/sgeneral/Protocols/C83.pdf>

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Alcantud, F. & Alonso, F. (2022) Trastornos del Espectro del Autismo: Bases para la intervención psicoeducativa, Madrid, Ed. Piramide
- Alcantud, F. (2003) Intervención Psicoeducativa en niños con Trastornos Generalizados del Desarrollo. Madrid, Ed. Piramide.
- Candel, I. (1999) Programas de atención temprana. Madrid: CEPE.
- Gómez-Artiga, A; Viguer, P; Cantero, M.J. (2003). Intervención Temprana. Desarrollo óptimo de 0 a 6 años. Madrid: Pirámide.
- Sansalvador, Jordi. (1998) Estimulación precoz en los primeros años de vida. CEAC, S.A.
- Román, J.M.; Sánchez, S.; Secadas, F. (1996) Desarrollo de habilidades en niños pequeños. Madrid: Ediciones Pirámide S. A.

Complementàries

- Alcantud, F. (2008). Mi hija tiene Parálisis Cerebral Infantil. Madrid. Ed Síntesis.
- Serra, E.; Viquer, P. (1992). Educación infantil: un ambiente optimizador para niños de 0 a 3 años. Valencia. Nau Llibres.
- Shonkoff, J. Y Meisels, S.J. (1990). Early childhood intervention: The evolution of a concept. En S. J. Meisels y J. P. Shonkoff (Eds.). Handbook of early childhood intervention. Cambridge University Press.